ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 ; Canada & Europe:
half year...... 1.00 ; per year...... $3.00
single copy.. .03 ; half year...... 1.50

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
-видає-
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 ; Канада і Европа:
на пів року 1.00 ; на рік......... $3.00
поод. число .03 ; на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR. NAT'L ASS'N OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк 24-го падолиста 1914. Ч. 79. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Tuesday, November 24, 1914. N. 79.

В ПЕРЕДОДНИ ВНУТРІШНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В РОСІЇ.

Міліонова російська армія в Польськім Королівстві окружена з трох боків.

Австрійські війска відібрали місто Тарнів, беручи 7.000 Москалів у неволю.

Дальший побідний похід турецьких війск на Кавказі і в Єгипті.

Війна з Росією.

МІЛІОНОВА РОСІЙСЬКА АРМІЯ В НЕБЕЗПЕЦІ.

ЛОНДОН, 21. падолиста. — З Копенгаґен доносять, що тут наспіли отсі вісти про воєнне положенє в Росії.

„Ціла Німеччина ожидає з великим напруженєм висліду великої рішаючої битви в Польськім Королівстві. Силу російських війск оцінюють на 900.000 людий.

„В руках Німців находять ся всі дороги, які ведуть до Ново-Ґеорґієвска і Варшави. До головної рішаючої битви прийде правдоподібно в околиці міста Лодзі, де німецькі й австрійські війска заняли дуже добрі становища. Крім сего нові сили австрійські зближають ся від полудня. Москалі є окружені з трох боків".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ВІДДАЛЕНІ ВСЕГО 40 МИЛЬ ВІД ВАРШАВИ.

ЛОНДОН, 22. падолиста. — Про події на східнім тєрені війни подають урядові звіти дуже скупі відомости. Натомісць приватні донесеня позволяють здогадувати ся, що в Польськім Королівстві відбуваєть ся велика рішаюча битва. З тих донесень можна заключати, що німецька армія під командою ґенерала Гінденбурґа находить ся вже недалеко міст Скірнєвіце і Ловіч, які є віддалені від Варшави всего 40 миль.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ТАРНІВ, БЕРУЧИ 7.000 МОСКАЛІВ В НЕВОЛЮ.

БЕРЛІН (через Лондон), 21. падолиста. — З Відня наспіли тут урядові вісти, що австрійські війска приступили знова до офензиви. По завзятій битві на полудне від Тарнова Австрійці заняли місто. Страти Москалів значні. Число полонених Москалів виносить 7.000.

УРЯДОВЕ НІМЕЦЬКЕ ДОНЕСЕНЄ ПРО ПОЛОЖЕНЄ В РОСІЇ.

БЕРЛІН (бездр. тел.). 21. падолиста. — Німецький ґенеральний штаб оголосив отсі вісти з терену війни з Росією: „Положенє на терені війни з Росією не змінене. В російській Польщі боремо ся ще о побіду. Битва на полудне від Плоцка і Ченстохови триває дальше".

СТАРА МОСКОВСЬКА БРЕХНЯ.

ЛОНДОН, 21. падолиста. — З Петроґраду доносять, що упадок Перемишля є неминучий. Командант Перемишля предложив командантови російської армії услівя, під якими згодив би ся віддати кріпость в російські руки. Ставлені услівя були отсі: дозвіл для цілої залоги опустити кріпость враз з оружєм і живностию при відданю військових почестий. Москалі мали відмовити отсему жаданю.

З огляду на се, що поголоски про злобутє Перемишля повторяють ся в російських телеграмах майже від самого початку війни, тому шкода над сими брехнями довше розводити ся. Підчас триттижневої облоги Перемишля стратили Москалі у битвах під фортами около 40.000 людий, коли страти залоги числили всего 500 людий. Москалі не здобули навіть одної батерії. Тому не можна ніяк припускати, щоби залога Перемишля вела якінебудь переговори в справі здачі кріпости.

ПРИГОТОВЛЕНЯ ДО ЗАГАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В РОСІЇ.

ПЕТРОҐРАД (через Лондон). 21. падолиста. — Тут проголошено півурядово, що поліційні власти відкрили революційний заговір, до якого належали між иншими і деякі члени російської думи. Притім арештовано богато осіб. Півурядове донесенє говорить:

„З вибухом війни більшість російського народа була сьвідома конечности оборони поваги і цілости вітчини. Вона однодушно попирала власти в сповнюваню її обовязків. Зовсім инше відношенє завважено у деяких членів соціяльно-демократичної партії, котра вела акцію в тім напрямі, щоби повалити військову силу Росії через аґітацію проти війни розкиданєм тайних відозв і через веденє устної пропаґанди.

„При кінци жовтня довідало ся правительство, що небаром має відбути ся тайна нарада відпоручників соціяльно-демократичної партії в справі поваленя російського правительства і скорого зреалізованя революційних мрій.

„17-го падолиста довідала ся поліція, що висше згадані наради відбувають ся в однім домі, 8 миль від Петроґраду при шляху, який веде до Віборґу. Відділ поліції удав ся на згадане місце і тут заарештовано 11 осіб, між тими отсих членів думи: Петровського, Бадаєва, Муранова, Самойлова і Чаґова.

„Нема найменьшого сумніву, що предмет нарад був ворожий російському правительству. Проти винних розведено сейчас слідство".

У ВІЙНІ НЕ РІШАЄ ЧИСЕЛЬНА ПЕРЕВАГА.

БЕРЛІН (через Гаґу і Лондон), 21. падолиста. — Звісний командант німецької армії ґенерал Гінденбурґ висловив ся про теперішну війну з Росією отсими словами:

„Москалі справді щодо числа переважають наші війска, але самі числа не є ще рішаючим чинником. При теперішнім положеню чисельна перевага Москалів нас меньше лякає, ніж колинебудь давнійше. В битві під Таненберґом (в котрій Москалі стратили 150.000 в убитих і ранених, а 100.000 в полонених) припадало на одного Німця трох Москалів, а прецінь ми віднесли сьвітлу побіду.

„Москалі є хоробрі жовніри і послушно сповняють прикази своїх старшин. Однак між дисципліною німецького й австрійського війска а російського заходить велика ріжниця: дисципліна німецького й австрійського війска полягає на розумнім виконуваню порученого розказу, коли російський жовнір сповняє даний розказ зовсім сліпо.

„Від часів російсько-японської війни Москалі богато привчили ся, а передівсім що тичить ся будови полевих укріплень. Коли однак земля примерзне, Москалі не будуть всилі строїти земельних шанців. Під тим зглядом перевага буде по нашій стороні, а се може рішити цілу зимову кампанію".

---o---

НІМЕЦЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ НА ЧОЛІ ТУРЕЦЬКОЇ АРМІЇ ПРОТИ РОСІЇ.

БЕРЛІН (бездр. тел.), 22. падолиста. — З турецького ґенерального штабу доносять, що турецькі війска під командою німецького ґенерала Лімана фон Сандерса посунули ся в глиб російської території і находять ся недалеко міста Батум (над Чорним морем). Страти Москалів від початку війни з Туреччиною йдуть на десятки тисяч.

МОСКАЛІ ОПРАВДУЮТЬ СВОЇ СТРАТИ НА КАВКАЗІ.

ПЕТРОҐРАД (через Лондон), 21 падолиста. — Урядово проголошено, що на Кавказі не прийшло доси до важнійшої битви. Передні сторожі російської армії, стрінувши сильні відділи Турків, подали ся назад і ожидають прибутя головної сили.

---o---

Війна з Сербією.

СЕРБСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПЕРЕНОСИТЬ СЯ ДО УЕСКІБ.

НІШ (Сербія). 21. падолиста. — Сербське правительство поробило всі приготованя, щоби перенести свій осідок до Уескіб в Ново Сербії. Сего можна надіяти ся кождої хвилї, бо австрійська армія дуже скоро поступає вперед і кождої хвилї треба надіяти ся упадку Білгороду.

ЛОНДОН, 21. падолиста. — Після берлінських донесень о положеню в Сербії, — австрійські війска поступають у східнім напрямі і вже підступили під Білгород. Серби передвчера уступили дальших 7 миль взад, а Австрійці заатакували їх на тих нових становищах, які скоро опинять ся в австрійських руках.

Австрійці бомбардують тепер Білгород. Як вони заняли Валєво, випросив собі командант Білгороду одну годину до надуми. По упливі того реченця Австрійці розпочали бомбардованє.

Мешканці Валєва сильно віднокутували за підступний напад на входячі до міста австрійські війска. При вмашированю австрійських війск Серби кидали Австрійцям під ноги цьвіти. Нечайно однак з вікон домів посипав ся густий град куль та убив много жовнірів. Доми сі спалено.

АВСТРІЙЦІ ЗАНЯЛИ НОВІ СТАНОВИЩА СЕРБІВ.

ВІДЕНЬ (через Берлін і Амстердам), 21. падолиста. — Ґенерал Потьорек доніс нині до міністерства війни, що Австрійці заняли нові становища сербські на полудневий схід від Валєва, до яких Серби уступили по занятю сего міста і тепер дальше уступають взад.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ.

В Польськім Королівстві розпочала ся велика рішаюча битва. З дотеперішних успіхів німецької армії можна заключати, що підступ ґенерала Гінденбурґа почасти удав ся. Велику міліонову армію російську удало ся заманити в засідку. Російська армія, окружена з трох боків німецькими і австрійськими військами, находить ся у великій небезпеці. Головна битва відбуваєть ся коло Лодзі. Північна німецька армія посунула ся вже аж до Ловіча і віддалена всего 40 миль від Варшави. Отже Німцям удало ся підступом витягнути все цофаючу ся армію російську на отверте поле до бою. Коли північній німецькій армії пощастить ся від сторони Варшави перетяти получене великої російської армії в російській Польщі, тоді війна з Росією буде майже порішена. Знищенє міліонової армії в Польськім Королівстві рівнаєть ся програній Росії.

На терені в Галичині не зайшли жадні важнійші зміни. Після ріжних донесень можна заключати, що головна боєва лінія не улягла жадним змінам. Відібранє Тарнова і полонене 7.000 Москалів вказує на се, що відворот австрійської армії може кождої хвилї перемінити ся в офензиву.

Російські поголоски про недалекий упадок Перемишля та про переговори залоги в справі здачі кріпости належить уважати звичайною брехнею, як се мало місце вже нераз, скоро лише війна розпочала ся. Тосаме відносить ся і до кріпости Кракова.

---o---

Туреччина розвиває щораз сильнійше свою акцію і то так проти Росії як і Анґлії. Турецька армія на Кавказі розбила Москалів і находить ся недалеко Батум. Друга турецька армія посуваєть ся побідно в глибину Єгипту. Анґлійці, яких військо складаєть ся з чужинців, переважно з музулман, понесли великі страти. Аґітація серед анґлійського війска може легко викликати революцію, яка закінчить пановане Анґлії над Єгиптом.

---o---

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З ФРАНЦІЄЮ:

На терені війни у Франції настав застій. Непогода, яка триває вже другий тиждень, утруднює всяку дальшу акцію. Обі сторони використують сей час для скріпленя своїх дотеперішних становищ. Обі сторони ладять ся на зиму.

Лондонські телеґрами доносять, що причиною застою в дальшій акції воєнній є та обставина, що Німці кинули значну часть війска з Франції на схід проти Росії. Взагалі урядові донесеня з обох сторін є незвичайно скупі.

Сербський престолонаслідник Александер, головний командант сербської армії, мало-що не дістав ся в австрійські руки при занятю Валєва. Австрійці заняли місто в ночи по 8-годиннім поході. В кімнаті, де мешкав престолонаслідник, знайшли вони много його особистих річий, а се вказує, що він утікав з великим поспіхом.

---o---

НЕДОЛЯ В СТАРІМ КРАЮ.

Яке велике горе перебувають тепер наші брати в старім краю, сьвідчить яко один з тисячних прикладів отсей лист, який одержав п. Стефан Безпятка з Джерзи Сіти, Н. Дж., перед кількома днями від свого брата, котрий з дітьми втік з рідного села в Рогатинщині до Країни (край в Австрії).

Ось сей лист:

Ґуркфельд, дня 11. жовтня, 1914.

Дорогий Брате! Пишу до Тебе кілька слів, хоть не єсьм певний, чи дістанеш той слезами облитий лист з такої місцевости, що я скорше смерти сподівав ся, ніж тут бути, бо 260 миль від свого дому. А загнала мене тут з діточками війна, яка ведеть ся тепер в Галичині. Наше місто Москаль обернув в купу згарища і все, що жило, мусїло утікати. І Твоя жінка з діточками утікала і всї инші, але куди, то не знаю, бо в тім переполоси навіть родичі не знають, де їх діти, а діти не знають, де їх родичі і т. п. Я вибрав ся з дому не в тій мисли, щоби на довгий час, але таки дещо взяв, також і худобу, але під Бібркою, як Москаль переломив лінію нашого війска, мусїли ми все лишити, а самі з душами утікати далї. Горе, яке я перебував, не дасть ся описати. Я ішов три тижні пішки та натерпів ся досить біди. Найменьшу свою дитину ніс я на руках, а ті решта ішли пішки і так ішли ми 30 миль, а вже пізнійше не мож було далї, то колея нас забрала і завезла аж до Країни і тут зістаємо доси. Біда коло мене велика, бо гроший не маю нічого. Таксамо не маю убраня і діти таксамо, а найгірше, що не маю біля ані в що перебрати ся ані чим дїтий в ночи накрити. В одних сорочках ходимо вже 6 неділь та не треба Тобі описувати, що в такім разі коло чоловіка діє ть ся.

Зрештою напишу Тобі більше, як буду знав, що дістанеш лист.

Я Богу дякувати здоров, тілько мій найстарший син Юлько з невыгодженя захорував на горло.

Дорогий Брате, як би Ти міг, то пришли мені трохи гроший, а я, як Бог позволить, то зверну Тобі з подякою, бо иншого ратунку не маю в чужині.

Я поробив старання в тутешнім старостві, щоби вишукало адреси по инших староствах, де наших людий, як довідую ся, є більше; може є з Перемишляни, то може вишукаю Твою жінку, то зараз напишу до Тебе і до неї. Нараз здоровлю Тебе щиро — Твій брат Стах. Адреса: Станислав Безпятка, Готель „Ґреґовіч" Ґуркфельд. Країна.

8294

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by The Ukrainian National Association of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

КІЛЬКА СЛІВ ПОЯСНЕНЯ І ПЕРЕСТОРОГИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

В послїдних часах одержує Головний Уряд У. Н. Союза від урядників відділів і членів богато запитів, в яких домагають ся ріжних пояснень щодо реформи Союза. З огляду на се, що деякі з тих дуже часто повторяють ся, тому на присланї запити не будемо відповідати кождому зокрема, але отсею дорогою, хочби з огляду на се, що ті справи інтересують весь загал членів.

Нова реформа війде в житє з початком слїдуючого року. Чи члени будуть платити після віку при вступленю до Союза, чи після віку з днем 1. січня 1915. — то ся справа ще не є остаточно порішена. На поконвенційнім засїданю припоручив Головний Уряд Екзекутивному Комітетови робити всї можливі стараня, аби стейтові власти позволили нашій орґанізації оподаткувати дотеперішних членів після літ, які вони мали приступаючи до Союза. Екзекутивний Комітет має надію, що справа буде полагоджена корисно. Протягом найдальше двох-трох тижнів можна сподївати ся рішаючої відповіди, про що членів сейчас повідомить ся.

Друга справа, якої вияснення жадає богато членів, се є справа кирині деяких людців від часу послїдної конвенції. Над сею справою довго розводити ся нема потреби. Зовсїм вистарчає перечитати лише імена кириників, а легко можна відгадати ціль їх мерзкої роботи. Цїлию сих людий є, коли не розбити то бодай ослабити нашу орґанізацію. Щоби улекшити собі свою працю, удають вони оборонців Союза і під тою покришкою ширять незгоду серед членів та підкопують їх довіре до уряду якраз в найтяжших часах для орґанізації — в часї її основної реформи.

Уважаємо за відповідне подати до відома загалу членів отсе:

Перше. Неправдою є, щоби компанія, на чолї котрої станули людці як Кучма і Хомяк, віддала справу уневажненя конвенції до суду, бо дотепер Уряд Союза не одержав в тій справі жадного акту обжалованя. Коли би наші кириники мали якийнебудь доказ на неправне скликанє конвенції або на неправне її переведене, то до сего часу були би вже справу віддали на судову дорогу, тим більше, що до сего не треба аж двох третих частий відділів, але вистарчить на се один член. З того виходить рівнож ясно, що компанія, говорячи про віддане справи до суду, має на оцї виманити від легковірних урядів відділів гроші під покришкою процесових коштів.

Друге. Коли перше туманенє членів скінчило ся, згадана компанія розпочала другу акцію, а іменно розкинула зазиви в справі скликаня поновної конвенції. Видячи отже, що судова дорога на нішо не придасть ся, старають ся иншими способами дійти до своєї цїли, т. є. до розбитя Союза.

Трете. Колиб дійсно удало ся їм збаламутити дві треті части відділів і ті відділи, послухавши їх ради, зажадали скликаня нової конвенції, то чи ся нова конвенція буде всилї оминути стейтові закони? Чи члени дійсно вірять у великі способности Кучмів і Хомяків та надіють ся, що тим людцям удасть ся обійти закони? Уважайте, щоби не було за пізно...

Нашим обовязком є остеречи членів перед кождим нерозважним кроком. Коли однак члени підуть за радою кириників і самі допоможуть їм до розбитя, а може і до цїлковитого упадку нашої орґанізації, то вина нехай спаде на тих, що завинили. Ми є сьвідомі сего, що сповняємо совісно і щиро наші обовязки супроти нашої орґанізації і до послїдної хвилї будемо її боронити, як се нам наказує наша совість і честь.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 21. падолиста 1914.
Д. Капїтула, гол. предс. У. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.
С. Ядловський, г. фін. секр. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. кас. У. Н. С.

Польські мрії.

Не підлягає нині ніякому сумнївови, що симпатії усьої сучасної Польонії хилять ся без застережень в сторону Москви. Стверджують се вісти з Росії і зі східної Галичини та спорадичні відомости з Німеччини й Австрії.

Як широка польська земля, — скрізь тїшать ся Поляки успіхами російської армії та надіють ся, що Москалї упорають ся скоро з Австрійцями на галицькім терені війни, після чого ударять усею силою на зненавидженого сердечно Поляками „Прусака", а тоді — мріють Поляки — наступить певно так горячо очікувана хвиля „зєдноченя роздартей ойчизни" (злуки розділеної вітчини) — очевидно під скиптром московських царів. Як отже бачимо — обіцянка начального вожда рос. армії, що будцїм Москва стремить до того, аби всї три части колишньої Польщі злучити назад в одно тіло, зробила своє і нині усї Поляки — горячі москвофіли, що нетерпеливо очікують хвилї цїлковитого упадку Австрії й Німеччини.

Ба — „московська орієнтація" так далеко прийняла ся нині серед польського суспільства, що Поляки починають під теперішну пору серіозно розправляти на тему, як далеко сягати-муть границї будучої польської держави „под берлем цесаржа росийскеґо"?

Правда — можна би безпечно запримітити, що розправи над повисшим питанєм будь-що-будь ще дуже а дуже передчасні... Все-ж таки думаємо, що не від річи буде і нам, Українцям, запізнати ся близше з границями польських мрій — тим більше, що Поляки до послїдної хвилї ніяким чином не хотїли вибити собі з голови думки про пановане над українськими землями — на основі старої польської правно-державної доктрини про Польщу „од моржа до моржа" (т. є. від Балтійського моря аж по море Чорне, т. зн. землї польські, литовські, білоруські й українські від Карпат аж по Дін). Про Польщу в етноґрафічних границях (т. є. польську державу, заселену виключно Поляками, отже обіймаючу лише самі польські землї над ріками Вартою й Вислою) Поляки до нині не хотїли й чути. Ба — здавало ся, що коли би якийсь Поляк посьмів був до недавна лише подумати про будучу Польщу без Литви, Білої Руси й України, його би певно застрілив власною рукою рідний батько, — так далеко зжили ся Поляки з своїм кличем: „Польска од моржа до моржа"...

Як жеж отже приємно нам довідати ся прим. нині, що Поляки вибили собі вже цїлком з голови мрії про „Польску од моржа до моржа" — та неначе не ті самі — розправляють зовсїм спокійно про Польщу... в границях етноґрафічних...

Яка чудова й просто неймовірна зміна поглядів, що за благодатний вплив російської орієнтації, що за маґічний ефект... московської нагайки!

Що ми не милимо ся в наших поглядах, про се сьвідчить найкрасше недавно напечатана за дозволом російської воєнної цензури цікава з неодного погляду розвідка п. Чеслава Янчевського, відомого польського літерата й поета та ревного пропаґатора гадки злуки всїх польських земель під скиптром московських царів, п. з. „Польска етноґрафічна" (Варшава 1914)".

Як сказано — розвідка появила ся за дозволом рос. воєнної цензури, не диво отже, що і носить вона всякі знамена москвофільської аґітаційної брошури, якої одинокою цїлию є: поширити між польським суспільством як найбільше російську орієнтацію. Що пан Чеслав Янчевскі, відомий літерат і поет взяв ся до „записаня" подібної бібули, се нас зовсїм не чудує: не перший се-ж і не послїдний польський літерат, поет і патріот — на московській службі...

Зміст брошури п. Янчевського такий:

На самім вступі зазначує автор, що „відновлене сильної (?) етноґрафічної польської пляцуфкі (чому не держави?) на західній границї Славянщини є одною з кардинальних цїлий, до яких стремить теперішня великанська воєнна акція не лише Росії, але й солїдарних з нею держав: Франції й Анґлії".

Який буде правно-державний економічний і суспільний устрій будучої „етноґрафічної Польщі", сего п. Янчевський благоразумно не може передвидїти... бо — додамо ми, — небезпечно про се говорити, і то навіть шепотом, в деспотичній Росії... За се російська воєнна цензура позволила веселаскавійше п. Янчевському помріяти собі доволї про териториальні границї будучої „етноґрафічної Польщі", при чім не боронила йому подати навіть польській громаді мапку будучої Польщі...

Показуєть ся отже, що ласкава російська воєнна цензура позволила п. Янчевському і всїм Полякам взагалї снувати золоті мрії якраз про Польщу... в етноґрафічних границях. Правда — так коло 1863 р. панове Поляки були би за се Москалеви наплювали в зуби, а п. Янчевського повісили би були певно на першій сухій вербі як зрадника супроти „Ойчизни" — од моржа до моржа" — та нині годї... Не ті часи... Треба вдоволити ся і Польщею етноґрафічною... Пропала Литва, Біла Русь і Україна!...

Загально отже — територія будучої етноґрафічної Польщі сягати-ме від Ґданська над Балтійським морем на півночи аж по Морське Око в Татрах (зах. Карпати) на полудни, і від ріки Варти на заході (в Німеччині), аж по Буг на сході.

Доступ до Балтійського моря будуча Польща мусить мати, каже п. Янчевський, — инакше положенє її було би подібне Сербії, якій Австрія замкнула доступ до Адрійського моря. За се „Холмщина (стара українська земля!) лишить ся поза границями Польщі" — додає не без жалю п. Янчевський. Дальше на полудни піде границя долиною Сяну, між землею польскою і „дзельніцами русїньскімі" (т. є. Галицькою землею) та через Риманів піде на Пивничну або Мушину і Яблонків до Остави моравської, а звідтіля вступить в Познаньщину в долину Варти. Така територія буде рівнати ся меньше більше половині теперішної Франції.

Не пора нині затримувати ся довше над фантазіями п. Янчевського, відомого польського поета — на московській службі, якому російська воєнна цензура позволила веселаскавійше приколисати польську суспільність мрією про будучу Польщу (хотяй би навіть лише в етноґрафічних границях...). Позволимо собі лише зазначити при сїй нагоді одно. Іменно нам дуже приємно дізнати ся, що концепція польського ідеалу будучої Польщі виеманципувала ся так далеко, що Поляки перестали вже мріяти про історичну Польщу, отже про Польщу „од моржа до моржа", без земель литовських, біло-руських і українських. Що правда — повисшої історичної премудрости учили панів Поляків вже давно Русини-Українцї, та — на жаль — наша наука все ішла — як то кажуть — до біса... Та Богу дякувати — нині Поляки прийшли вже яко тако до розуму... Що стало ся те, як се ми повисше запримітили, за дозволом і ласкавою порадою російської воєнної цензури, — га — се вже не наше дїло. Не даром же казали у нас старі, розумні люди: „Хто не послухає козацької поради, той закоштує московської зради".

З Галичини.

Благодарственне богослуженє в Перемишли.

По відступленю Москалів від Перемишля по першій облозі відбули ся дня 22. жовтня торжественні богослуженя, в яких взяло участь ціле населенє Перемишля. Окремо відбуло ся богослуженє в руській катедрі, де правив Службу Божу епископ К. Чехович, а окремо в латинській катедрі під проводом епископа Фішера.

В богослуженях взяли участь представителї властий. Окремо відбуло ся богослуженє в жидівській синаґоґзї. Коли скінчили ся релїгійні торжества, нарід удав ся походом під дім команданта твердинї Кусманека, де епископи Чехович і Фішер виголосили до народа промови, в яких зазначили хоробру оборону війска й зложили подяку за уратоване міста на руки команданта твердинї. Генерал Кусманек подякував сердечними словами за слова признаня, почім нарід пійшов ще раз походом через місто, співаючи патріотичні пісні.

Славяни проти російської леґенди.

Чеська часопись „Унион", що виходить у Празї, помістила статю одного чеського посла, в котрій говорить ся між иншим таке:

Підчас коли анґлійська й французька преса затаює відомости про пораженя союзників, то російська преса йде ще дальше, бо видумує все якісь розрухи та революції славян проти Австрії. Сейчас в початках війни писали російські часописи про революцію в Празї, про розстрілянє кількох чеських русофільських послів, описували навіть, що ріка Молдава почервоніла від крови і т. д. Російські націоналїсти хотїли використати борбу, яку ми вели з Німцями і з австрійськими властями, на те, щоб переконати своїх сторонників, що ми хочемо розбити австрійську державу в інтересї Росії. Сї націоналїстичні круги не хочуть розуміти, що поборюванє правительства не є поборюванєм держави. Чеський нарід стремить до того, щоб Австрія була державою народів, щоб була справедливою супроти бажань і стремлїнь кождого народа, щоби сї народи чули ся свобідними в австрійській державі. А націоналїстична Росія хоче зовсїм чогось противного, а се ми власне бачимо з її поступованя супроти Українців і Поляків. Росія не терпить жадної нації, навіть славяньскої, кромі російської.

Москалї дуже помиляють ся, коли вони пускають байки за правду і на тих видуманих фактах будують свої надії. Ми боремо ся проти ґерманїзму і ми осягнули великі успіхи, але також ми боролиби ся проти русифікації. Коли ми хочемо справедливої Австрії, то тим самим хочемо й сильної Австрії. Се повинні собі раз на все затямити російські націоналїсти!

ТРИ ШЛЯХИ.

Ой три шляхи широкії
До купи зійшли ся;
На чужину з України
Брати розійшли ся:
Покинули стару матір,
Той жінку покинув,
А той сестру, а наймсньший
Молоду дївчину.

Посадила стара мати
Три ясенї в полї,
А невістка посадила
Високу тополю;
Три явори посадила
Сестра при долинї,
А дївчина заручена
Червону калину.

Не прийнялись три ясенї,
Тополя всихала,
Повсихали три явори,
Калина зівяла.
Не вертають ся три брати,
Плаче стара мати,
Плаче жінка з дїточками
В нетопленій хатї,
Сестра плаче, йде шукати
Братів на чужину,
А дївчину заручену
Кладуть в домовину.

Не вертають ся три брати,
По сьвіту блукають,
І три шляхи широкії
Терном заростають.

ОДИН ДЕНЬ В РОСІЙСЬКІЙ НЕВОЛИ

Один ранений, що лежить у віденськім шпитали, оповідає таке:

Се було дня 31. серпня, коли то Москалї ранним ранком почали сильну канонаду. А що ми не бачили нашої мети, йшли ми посеред сильного граду куль наперед, відкинули Москалів штурмом на баґнети і війшли до найблизшого села. При тім здобули ми богато карабінів. Борба тривала дальше, однак в кінци побачили ми, що наші противники мають за велику силу. Щоби не дати ся вибити до ноги, мусїли ми уступити. Ми примістили ся в ровах, з яких ми прогнали Москалів, а які є дуже глибокі і дають знаменитий захист. Коли однак і звідси мусїли ми уступити, показало ся, що се не є легка річ видрапати ся з тих ровів. Мимо сього уратувала ся наших більша половина. І я вилїз з рова з тяжким трудом, але ледви зробив я кілька кроків, я почув удар в ліве удо і упав на землю. Надімною свистали кулї так страшно і густо, що я бояв ся піднести голову та перевязати собі рану. Я був задоволений, що лежу за маленьким насипом землї, за котрим певно лежав перше котрийсь з наших жовнірів.

В такій позиції полежав я собі до полудня й тоді устав карабіновий огонь.

Поволи показували ся поодинокі Москалї і розглядали ся по побоєвищу. І до мене прийшов один російський інфантерист. Я думав, що вже вбила для мене остання година. Коли я однак освоїв ся з його лицем, здавалось менї, що він буде приязний для мене і тому я рухами рук просив його, щоби обвязав менї мою рану. Він зрозумів мене й старав ся сповнити мою просьбу. Одначе він робив се так незручно, що я велїв йому залишити свою роботу. Мимо того він жадав нагороди за свою прислугу.

Здасть ся, що він був дуже голодний. Його перший погляд впав на пушку з консервами, яких я мав дві. Потім перешукав мою торнїстру й торбу, витягнув одну пару біля й хлїб, твердий як камінь. Опісля витягнув він з моєї лївої кишенї з блюзки мою нотатку, в котрій я мав богато карток від моїх знакомих. Він перекаркував її і здасть ся не був дуже вдоволений своїми дослїдами. Я старав ся йому пояснити, що се не має для нього ніякого значіня. Він мабуть зрозумів моє поясненє, бо встромив назад нотатку на своє місце, а почав перешукувати инші кишенї. Правдоподібно він шукав за грішми. Я мав гроші в правій кишени, на котрій я лежав. Я побоював ся, щоб він мене не перевернув та не забрав менї моїх кілька корон. Але він сього не зробив і задоволив ся тою добичею, яку забрав і віддалив ся від мене. Коли я собі ще тепер нагадаю сю сцену, то мимоволї бере мене сьміх із сего бідного голодного Москаля. Незабаром прийшла російська санїтарна патруля, яка перевязала менї рану і полишила мене дальше на поли.

За короткий час прийшла друга патруля, котра занесла мене на ношах до воза. Припадково впало тоді кілька стрілів. Москалї думали, що се стріляють Австрійцї, тому лишили мене і самі втїкли. Вкінци прийшла трета російська патруля і вона завезла мене фірою до поблизкого села, де я лишив ся через ніч. На сьніданє другого дня дістали ми чай, але вже передше прийшов розказ, щоб легше ранених забирати в глубину краю. Я, славити Бога належав до тяжше ранених, бо в противнім разї був би я нині в Росії. Незабаром прийшов якийсь цивільний пан, котрий нами вже й перед тим опікував ся і сказав менї, що мабуть надходять Австрійцї. Москалї опустили село цїлковито, а около 3. години по полудни прийшли перші австрійські офіцири й увільнили нас з короткої неволї. Мене завезено до австрійського воєнного шпиталю, а опісля відвезено до Відня.

ЧИ МАЄ БУТИ ВІЙСКОВИЙ ПРИМУС В БРИТАНІЇ?

ЛОНДОН, 20. падолиста. — Канцлер Лойд Джордж мав знова сильну промову про війну перед згромадженєм нонконформістів в Лондонї і заперечив, що Велика Британія є відвічальна за війну.

„Ми не були узброєні до війни, — сказав він у своїй промові — одначеж ми зібрали найбільшу охотничу армію, яку коли сьвіт бачив, в протягу кількох місяців. Ми не мали жадних плянів проти Німеччини, ми не мали злости проти Німеччини, як Бог жив, ми не мали охоти проти Німеччини; ми стали до війни з мотивів чистого мужества, аби боронити слабших".

ЛОНДОН, 21. падолиста. — „Около першого слїдуючого року буде вже рішено, чи має у нас бути примусова війскова служба, чи ні, і коли покаже ся, що вона конечна, можете бути певні, що нонкоформісти сповнять свої обовязки без нарікання". Так пише речник нонконформістів сер Ніколс у своїй часописї „Брітіш Віклі". „Слова Лойда Джорджа: Я хотів би бачити від кождого міста, місточка і села, що вони знають, чого від них ожидає ся; я хотїв би, щоби вони на покликанє віддали, кільки від них належить ся. — означають, що як не буде подостатком охотників, то буде заведена бодай в части примусова війскова служба. Ми нонконформісти не любимо примусової війскової служби, але ще більше не любимо бути нобідженими". Остаточно виcловлює сер Ніколс надію, що війсковий примус не буде вічний.

ЛОНДОН, 21. падолиста. — Бесїдуючи в Ґлезґо, робітничий посол до парляменту Дж. Барнес згадав про плян заведеня примусової війскової служби в Анґлії і заповів, що як би сей

пляи переведено в житє, то многі молоді люди утечуть до Злучених Держав, яко до послїдного притулку волї.

ПУСТКА.

Рано вранці новобранції
Виходили із села,
А за ними молодими
Одна дївчина пійшла.
Подибала стара мати
Дочку з милим розлучати.
Розлучила та вмовляла,
Поки в землю закопала,
А сама в старцї пійшла.

Стоїть село, не виросло,
Не перемінилось,
Тілько пустка на край села
На бік похилилась.
Коло пустки на милицї
Москаль шкандибає,
На садочок позирає,
В вікно заглядає.
Заглядає: не вигляне
Чорнобрива з хати,
Не покличе стара мати
Вечеряти в хату.
А він колись був кликаний,
Рушники вже ткались,
І хустина мережалась,
Шовком вишивалась;
Думав жити, любити ся,
Весь вік веселитись,
А довелось, мій голубе,
Сльозами умитись!

Сидить москаль під хатою,
На дворі смеркає,
А в вікно, неначе баба,
Сова виглядає.

Жертви
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

45. Вунсокет, Р. Ай. В домі М. Чагарина зложили: Антонина Чагарин $3.00, М. Чагарин $2.00, Й. Чагарин, І. Чагарин і Ф. Чагарин по $1.00, Й. Кульчицький і К. Гуменюк по 50 цнт. — Разом **$9.00**

46. Френклин, Па. В Братстві сьв. Димитрія, відділ 399, зложили на мітінґу: Данило і Ева Калабун 1.00, Іван і Катерина Козяра 1.00, Семен Миендрика 50, Степан Цюс 10, Станислав Лепард 25, Андрій Зебло 25, Іван Крик 25, Павло Кончак 25, Спирідон Олексяк 25, Дмитро Ланда 20, Константин Сенчак 25, Дмитро Сенчак 25, Михайло Річко 25, Николай Дзєва 20 — Разом **$5.00**

47. Гудсон, Н. Й. При енерґічній праці комітету завдяки колекторам п. Василеви Хомі і Маркови Шереметї вдало ся зібрати $109.76 з колектованя, а при тім дано музику в гали п. Базара Миколи, з якої було приходу $12.50, отже разом зібрано у нас на Ф. В. У. $122.26.

Перша збірка на потерпівших галицьких Українців від Українців в Гудсон, Н. Й.:

Микола Базар, Емерій Кардош і Тома Пиндус по $5.00; Ксеня Тригубчак і Мартин Раппапорт по $3.00; Осип Сороковський і Осип Дичко по $2.00; Гриць Романчук $1.50; Дмитро Медвідь і Семко Сута по $1.25; о. Лукавський, парох з Трой, Н. Й., Анна Пинар, М. Кураш, Мартин Вотта, Розенфельд Офисер, Гриць Слободян, Михайло Сахар, Дмитро Губка, Меланія Михаліцька, Володимир Прокопчук, Віцентій Ремізон, Стефан Недошитко, Андрій Богданович, Павло Мікса, Василь Цалюк, Павло Заяць, Стах Козуб, Павло Макогін, Куба Седло, Михайло Гусак, Іван Токарчук, Ігнатій Кравчук, Іван Вавринюк, Франко Вавринюк, Теодор Кравчук, Іван Перчишин, Гавриїл Мостовик, Славко Ткач, Микола Бабала, Василь Думяк, Василь Хома, Дмитро Іващук, Яків Сокальський, Іван Сута, Ол. Любянецький, Мих. Любянецький, Петро Янковий, Гр. Когут, Йос. Токарчук, Параня Левкович, Ксеня Химчук, Агафія Попів, Анд. Сопух, Роман Бойко, Вас. Бойко, Мик. Делікат, Ів. Пелех, Яків Лїпшиць, Ілія Брекмаєр, Гриць Костик, Микола Пелех, Яків Гольстайн, Гарасим Лоїк, Микола Курбило, Яким Бабяк, Стефан Когут і Андрій Бачинський по $1.00; Василь Сербай 75 цнт.; Явдоня Федьків і Йосиф Ходинецький по 60 цнт.; Ксеня Маґеровська 56 цнт.; Михайло Грицишин, Стефан Хвалїнський, Теодор Пиндус, Дмитро Кирик, Мартин Юріїв, Михайло Марняк, Андрій Яроцак, Кость Куштай, Ясько Буняк, Прокіп Гуль, Осип Жидик, Семен Мокрицький, Юзько Вішньовський, Самуїл Робін, Ґросман, Михайло Пудевко, Михайло Льоґан, Йосиф Стахурський і Стах Канцар по 50 цнт.; Осип Кочан 35 ц.; Параня Радчук Стеф. Вульчин, Мих. Андрій, Дмитро Ключка, Демко Хома, Буждиґан, Ілько Міско, Кезнер, Войтко Конопельський, Гарасим Новаковський, Онуфрій Барицький, Антін Сенько, Петро Предмірський, Гриць Білаг, Михайло Гуль, Матій Якубовський, Стефан Ничай, Демко Когут, Левко Кривошия, Гриць Шеремета і А. Фінкелсел по 25 цнт.; Петро Древняк 15 цнт.; Настя Копюба, Калавур, Ґелета, Марія Пашковська, Катруся Гладиш, Настя Маґеровська, Параня Шаваґа, Ол. Шеремета, Пелех, Варцаба, Ничай, Пелех, Романчук, Савчук, Кость Кузда, Іван Кубак, Петро Ґуран, Кондратюк, Маха Валентий, Маха Йосиф, Палес, Ґжибек, Бондаренко, Бачинський Йосиф і Анна Лабан по 10 цнт.; Данило Базар, Василь Буґай і Яцко Турок по $1.00; Юрко Костюк 50 цнт. Разом з колекти $109.76, з балю $12.50. — Усього разом **$122.26**

48. Шікаґо, Ілл. Дня 18. жовтня с. р. зійшло ся кількох Українців до гали під ч. 1901 Гренд Аве. і обговорили, як маємо помогти своїм братам в старім краю, котрі пійшли боротись проти ворога, який кує наш нарід повених 200 літ у свої московські кайдани. Ми, що не можемо стати в ряди наших братів і побороти ворога, будемо помагати грошево.

Задумали ми зробити забаву і чистий дохід призначили на Фонд Визволения України. В комітет до тої забави увійшли: Іван Мотлюк, предс.; Николай Моранець, секр. і Дмитро Мидзяк, касієр. На їх руки зложили отсї добродії: о. Николай Струтинський $5.00, д-р С. Янович $2.00, Ізидор Костюк $5.00, Іван Савчук $1.50, Іван Мотлюк, Григорій Кривовяз, Николай Моранець, Стефан Шумський, Йосиф Мидзяк, Павло Колісник, Йосафат Боруцький, Ілія Сцімборський, Стах Стицько, Николай Мотлюк, Дмитро Мидзяк, Іван Дубенський, Семен Мидзяк, Михаїл Коровський, Юліян Шумський, Василь Ковалишин, Андрій Мидзяк, Тимко Кривовяз, Дмитро Талаш, Іван Мидзяк і Михаїл Хворостецький по $1.00; Василь Янович, Павло Мацюк і Григорій Хитрий по 50 ц.; Ева Шеремета 25 цнт.; Василь Деметренко 50 цнт.; музичне товариство $10.00; дрібні датки на гали $4.53; чистий дохід із забави $18.78. — Загальна сума **$70.06**

Усім жертводавцям складаємо в імени України щире Спасибіг! — **Іван Мотлюк,** предс.; **Николай Моранець,** секр.; **Дмитро Мидзяк,** касієр.

РАЗОМ $206.32.

З перенесеня $1.568.62; з днем 21. падолиста с. р. виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $1.774.94

* * *

ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ: НА ВІЧАХ, НА ЗБОРАХ, НА МІТІНҐАХ, НА НАРАДАХ, ПРИ РОБОТІ, НА ЗАБАВАХ, НА ВЕСІЛЯХ, ХРЕСТИНАХ І Т. Д. ПАМЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ У НАШІМ РІДНІМ КРАЮ ТА ЗБИРАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ НА ТУ СЬВЯТУ ЦІЛЬ НАРОДНУ!

—o—

ЧЕСТЬ, КОМУ ЧЕСТЬ!

Минулого тижня прийшло на Фонд визволеня України дві гарні жертви: З Гудсон, Н. Й., $122.26 і з Шікаґо, Ілл., $70.06.

В обох тих містах місцеві Українці вибрали комітети, які заняли ся сими збірками, а ще будуть і дальше займати ся.

В Гудсон, Н. Й., заняли ся щиро збіркою для своїх тяжко страждаючих братів і сестер вріднім краю отсї панове комітетові: Сороковський, Кураш, Дмитро Медвідь, Федь Ракочий, Микола Базар, Василь Хома і Марко Шеремета; а в Шікаґо, Ілл., заняли ся збіркою отсї панове комітетові: Іван Мотлюк (предс.), Николай Моранець (секретар) і Дмитро Мидзяк (касієр).

Всїм жертводавцям належить ся щира подяка, а особливо комітетовим, котрі так радо посьвятили богато труду для сеї благородної цїли.

Красшого дїла не може бути, як дати свій труд і працю на ту сьвяту цїль, на поміч для тих нещасних, опущених і голодних маленьких братів і сестричок, котрим війна вирвала раз на все і забрала хлїб і хату!

Кождий, хто має щире українське серце, поспішить радо з датком на сю благородну цїль і нїхто з нас не сподївав ся, аби між нами знайшов ся такий нелюд, котрий би відмовив ся дати цента на дар для українських сиріт і всїх нещасних та голодних у старім краю; навіть москвофіл не важив би ся відмовити датку на сю цїль, а мимо того знайшов ся один такий нїби наш чоловік, як нам пишуть з Гудсон, Н. Й., (Т. Ст.). котрий осьмілив ся виступити проти збираня жертв на ту сьвяту цїль. В такого чоловіка нема вже не то руського серця, але взагалї людського серця.

Нещасні наші братя і сестри в ріднім краю не потребують милостині від таких нелюдів і хто осьмілить ся виступити проти того народного обовязну, від того не приймити анї цента. Наші братя, котрі віддали житє своє, котрі пролили кров свою і стратили все, що мали, навіть дах над головою, не потребують милостині від лунавих людий, але приймуть сердечний дар від тих братів і сестер зза моря, котрі відчули їх біль великий.

ДОПИСИ

З AMSTERDAM, N. Y.

(Народне віче).

Дня 16. листопада с. р. в недїлю відбуло ся у нас віче, на котре загостив один наш земляк зі старого краю.

Віче отворив наш парох о. Стернюк, сьвященик з Водервліт, Н. Й., і котрого заразом вибрано предсїдателем на час віча. На секретарів покликано п. Ф. Ноґача і п. Василя Чучмана.

По занятю місць президією забрав голос наш висше згаданий земляк і в своїй красноріччевій мові змалював ту біду, котру наш нарід власне тепер переживає, і причини, що найбільше дотикали теперішної війни. Змісту його промови годї подавати, бо була дуже обширна. Однак самі ми мусимо собі здати справу з того, що наш край в теперішний добі переживає, коли його заняв той ворог, що гнобив головну часть нашої землї через 260 лїт.

Наш нарід з Галичини порозїздив ся по цїлій Австрії, та жиє з милостинї добрих людий.

Ми собі можемо уявити житє в такий час, як тепер в Австрії і взагалї в Европі. Тому мусимо відчути се нещастє, бож се наші батьки, матери, сестри, братя, а неодних жінки терплять ту біду і може з великою тугою очікують помочи від нас.

Деодні може і листи пишуть в тій справі, але ми їх рідко отримуєм, бо ідуть лїніями наших ворогів. А деодні може і писали би, та не можуть, бо знають, що почта не донесе відомости і не знають, як довго будуть жити з милостинї других людий.

Не думаймо над тим довго, а при кождій нагодї збираймо жертви на вдів та сиріт, котрі десь тепер знаходять ся в нашім краю.

Не робім роздору між собою в теперішнім часї, бо ми дїти одної матери. А колиб так і нас покликала сурма у бій; чи пійшлибисьмо? А хотайбисьмо пійшли, чи моглиб ми що здобути? Та певно що нї, бо тільки в згодї мож щось почати; а коли у нас не є непорозуміня та усобиці, з котрих власне нас в Америці знають инші народности, то чи мали би ми щось доброго зробити та поконати ворога?

По промові бесїдника, яка незвичайно зворушила всїх присутних, та по відсьпіваню „Не пора", предсїдатель віча о. Стернюк відчитав резолюції, так як на вічу в Ню Йорку, (котрі поміщені в „Свободі" ч. 73) і на них всї присутні згодились через піднесенє рук. Віче закінчилось нашим народним гимном „Ще не вмерла Україна".

Підчас віча зібрано разом 32 долярн на Фонд визволеня України і ті зістають на разі в касієра парафії в Амстердам, Н. Й.

Імена жертводавців будуть поміщені в „Свободі" по відісланю гроший.

Василь Чучман і Ф. Ноґач, секретарі віча.

—o—

З AUBURN, N. Y.

(Народне віче).

Точно о годинї 7.30 вечер дня 1. падолиста 1914 зібрало ся велике число наших людий: мущин, жінок, дївчат і дїтий. Першу промову, якою весь нарід був дуже зворушений, виголосив місцевий парох о. Тарнавський, а по нїм говорив дуже гарно о. Пристай з Сиракюз. На кінци говорив ще сиракюський дякоучитель. Всї промови мали за тему теперішну нашу біду в старім краю і наші політичні роздори.

Після того предсїдатель віча о. Тарнавський покликав комітет, щоби заняв ся збіркою жертв по гали. При помочи о. Пристая комітет зібрав $26.72. Усіх жертв зібрано досї разом $61.72.

Честь Вам і слава, Вееч. Отці наші, за Ваш добрий примір і труд в тій справі. Спасибіг Вам, чесні парохіяни, за Ваші жертви і за любов до свого рідного народа!

Е. Саварин, секр. віча.

—o—

З NEW BRITAIN, CONN.

(Парохіяльне віче).

Заходом місцевих парохіян відбуло ся в нас дня 8. листопада 1914 велике віче в справі теперішної братовбийчої війни в ріднім нашім краю.

Віче розпочало ся о год. 3-тій пополудни. На вічу явило ся поважне число парохіян з Брістол, також і дїти шкільні. Віче отворив місцевий парох Впр. о. С. Ващишин, пояснивши зібраним парохіянам цїль віча і чому всї американські Українці мусять скликувати такі віча в кождій українській парохії.

Дальше о. парох покликав на предсїдателя до перепроваджения віча п. С. Селемана. На секретаря покликано п. М. Пастина. П. С. Селеман подякував щиро за довірє і по короткій а гарній промові ще раз сказав зібраним, на що скликане віче. Кождий, хто лиш є на гали і почуваєсь сином Неньки-України, щоби не відмовив і своєї лепти та щоби поратував рідних братів в старім краю, котрі голі, босі, голодні і без хати блукають по лїсах та дебрах разом з дикими звірами.

Потім дїточий хор відсьпівав „Де згода в родині", а одна дївчина виголосила вершик. Опісля знова о. парох забрав слово і у цїлогодинній промові розказав присутним про минувшість і дїяльність України від початку козаччини аж по нинїшні часи.

Потім місцевий хор „Бандурист" під проводом місцевого дякоучителя п. Петра Дмитрика відсьпівав кілька народних пісень. Зібрані школярі віддеклямували кілька вершиків. Опісля вибрано комітет, котрий має заняти ся збіркою. До комітету увійшли: о. С. Ващишин, Петро Дмитрик, Антін Роман, Мих. Селеман, Іван Швець і Микола Фесяк. На вічу зібрано $36.00 (деклярації осібно).

Віче закінчилось о год. 5.30 вечером. На остатку відсьпівано український гимн „Ще не вмерла Україна" і инші народні пісні.

Того самого дня відбуло ся віче на другій парохії в Терривіл, Конн., в такім самім порядку.

Всї гроші, які прийшли і які ще прийдуть, викаже ся другим разом.

Присутний.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

НОВИНКИ.

СУДЬБА МИТРОПОЛИТА ГР. ШЕПТИЦЬКОГО.

Після донесень російських часописий митрополит перебуває дальше в Курску під строгим доглядом поліції. Він замешкав на розказ властий в готелю, одначе терпить недостаток з тої причини, що нїхто не хоче приймати від него австрійських гроший. З тої причини позволив йому уряд перейти до приватного мешканя. Крім місцевого ґубернатора не вільно нїкому відвідувати митрополита. Перед мешканєм стоїть поліційна сторожа.

—o—

УКРАЇНА Й ТУРЕЧЧИНА.

Турецькі часописи, між иншими також „Танін", присьвячують довгі статї українській справі, обговорюючи можливість повстаня самостійної української держави. „Танін" подає історичні й ґеоґрафічні поясненя, як також подає зміст розмови з українськими представниками, після котрої створене самостійної України може мати незвичайно корисні наслїдки для Туреччини.

Турецький історик Агмед Рассім оголосив в часописи „Тасвір-і-Ефкяр" цїлий ряд статий на тему історичних зносин України з Туреччиною, почавши від найдавнїйших часів аж до заложеня Задунайської Сїчи козаками та кольонїзації околиці Добруджі.

Похорон.

Селом ішов похорон. Кількох старців несли хоругви та хрест обвитий в біле полотно, за ними поступав нога за ногою отець парох Іван Зацерковний, за ним два невеличкі дволїтні бички тягнули труму, а за сею ішла фамілія, а то баби та кількоро дїтвори. Був нарний серпневий день. Сонце хилилось до заходу. Похорон був невеликий, хоч померший богач і один з найстарших людий в селї, але до похорону величавого було тяжко. Сини старого пійшли до війска, так як і всї другі зі села; худобу і коні забрано також, а сї, що остали, мусїли поратись з господарством, бо зима прийде і то тяжка... Весь що величавого в богацькім погребі остало, було то, що отець Зацерковний приставав що кілька кроків читати євангеліє, а дїти-підростки за пироги обіцяли дзвонити, аж тіло спустять до гробу.

Похоронний похід ішов поволи, вітерець легонький, як мотиль, прилягав до почорнілих аксамітних полотен хоругов, ледви їх порушаючи, волики поступали слїд за слїдом, тягнучи за собою віз, а баби хлипали та шептали молитви.

Лише від часу до часу, коли отець Зацерковний ставав до читаня і його голос чистий а виразний кидав словами сьвятого письма, баби клонили голови, складали руки та хрестили ся, як підячий витягав та врвав своє „Слава Тебі Господи".

Поза похороном не було майже нїкого більше видно. Часом пересунулась через улицю тїнь чоловіка чи жінки, згорбленої під тягаром кількох снопів, які несла на плечах, от і все... Часом курка перебігла дорогу. Хати по обох боках були позамикані, а навіть дїтий не було видко перед хатами чи городами, а лише тут то там бавились під шопами чи в садках.

День був парний. Се було видно і по отцю Зацерковнім, який від часу до часу отирав лице хусточкою, і по куряві, яка, знимаючись за ідучими, дуже поволеньки опадала.

Нараз ізза дерев і послїдних кінцевих хат показав ся гурт їздців, які скорим темпом їхали впрост на похоронний похід. Було їх з пятьдесять мужа, по чотирох в рядї.

Отець Зацерковний приказав зійти з дороги несучим хоругви і сам також ішов поволи, а волики, скручені рантом, подались просто до плота, ставляючи віз на поперек дороги, і мимо доброї волї та змагань погонича, не мож було стягнути воза на край, як їздцї наскочили уже.

Попереду них їхав старий бородатий офіцир, мабуть капітан. На його шаржи люди і так не розуміли ся, лише стільки знали, що то чуже військо, що то не свої.

Була се передна вивідна патруля російського війска, яка, зваблена гомоном дзвонів, не бачучи нїчого окрім заспаного села в лїтній спекотї, скрутила, аби переконати ся, що було причиною дзвоненя і чи не шпионського не знаходить ся ворожі війска, які після інформацій доносчиків і шпіонів мали ся перед тим виносфатись.

Патруля приїхала. Капітан звернув ся до громади, а громада немов сама від себе почала розлїзатись: кождий сунув ся як найдальше від попа. Не лишало ся нїчого, лише отцю Зацерковному виступити і відповідати на запити старшини, бо не той хотів питати, се видно було по його лици.

Отець Зацерковний, котрий яко старший віком і яко сьвященик бояти ся не мав чого, тим більше, що їхали подобали на добрих людий, а в декого великі сині очи, чи чорний вус цїлком пригадували наших звичайних жовнірів, хоч мундури були відмінні... „Се наші хитрі Малороси" —пролетіла думка отцю Іванови — лише в російських гуньках". Підійшов до старшини так як був в ризах, з хрестом у руках і глядячи на його обросле лице, чекав запиту.

— Що ви за один?" — почав старшина ломаною українською мовою.

— Я священик, парох в отсїй громадї, — відказав отець Іван.

— Парох, значить піп... Що у вас за сьвято, що так видзвонюєте?

— Не сьвято, а просто ховаємо помершого, — відказав спокійно отець Іван.

— Помершого?... Так по помершім стільки дзвонити?

— Та се чоловік старий був, та фамілія хотїла хоч таку пошану йому віддати.

Старшина мигнув усьміх по лици, а дивлячись на невеселі обличя людий, які мимо всеї цїкавости осторонь тримались, та дивлячи ь на лице отця Зацерковного, в якім мимо спокою відбивав ся якийсь острах, чи жах або може і ненависть, не хоче довіряв словам, а не знаючи сам, що дїяти, поглядав то на отця Івана, то на громаду, то знова пускав свій зір наперед, в даль, як би виглядав чого, чи очікував.

Так минуло кілька хвиль. Нараз, як би з просоня, звернув ся старшина до отця Івана з запитом:

— А щож ви, попе: русскій чи мазепинець?

— Я такий як усї, — відказав отець Іван впевняючо.

— Значить мазепинець! — крикнув на се капітан.

— Нї, про Мазепу я справдї чув, але я собі звичайний духовний отець, Українець, чи як ви кажете Малорос; в політику не бавлюсь, а служу Богови та моїй громадї по силам і змозї.

— Ха-ха-ха! Чуєте молодцї, що повідає той тут піп? Він Українець, служить Богу і громадї, як може, а такий побожний став, що за отсим трупом казав дзвонити цїлі години... Католицький піп такий побожний!... А як вас звуть? — звернув ся до отця Зацерковного.

— о. Іван Зацерковний.

— З-а-ц-е-р-к-о-в-н-и-й, — почав цїдити поволеньки через зуби старшина, вишмаючи зза пазухи якийсь зшиток.

— Я маю тут спис тих благородних птиць, що то православним виколовали очи, палили хати, та саджали до тюрем. Зацерковний — ага! — ховзаючи пальцем по картках, говорив як би сам до себе... Зацерковний... ось тутечки... Іван; парох Майдану; завзятий Українець; орґанїзатор спілок господарських; фанатик щодо віри; знищив читальню Качковського в Майданї; виганяв з церкви Андрея Чупрія, коли сей явно признав ся, що ходив до Почаєва на відпуст... Ага, от се риба! — а звертаючись до о. Івана промовив: Ви-ж, отче, не утїкали... Ага, ви певно остали тут, щоби пасти вівцї... а може, щоби помагати по змозї?...

Лице його почалось зміняти; кров входила в лице, яке почало червонїти, а очи кидали огнем.

— Чотирох перших отворити труму! побачити чи се трун! Може він уже вмер тиждень тому, або може там вложено діжку з салом?...

Чотирох вояків злїзло з коний і здійняли віко. В труми лежав старий батько, з усьміхненим лицем, тримаючи в руках кілька образків та сьвічку воскову; лежав з примкненими очима, немов спав, не журячись тим, що коло него дїєть ся...

— То вмерлий старий дїд, — відповів один з вояків.

— Нїчого, він хитрий, як видно, маскує добре...

Тимчасом люди, бачучи, що починаєсь заносити на щось недобре, почали сунутись поволи позад себе на пальцях: декотрі вже і кілька кроків уйшли в той спосіб. Капітан, побачивши се, звелїв воякам ладувати карабіни, а до народу звернув ся та приказав сильним голосом: „Не рушать ся! Кождий, хто зробить крок впд, розстрілю!"

Народ остовпів. Отець Іван перемиг ся і збираючи цїлу свою відвагу, почав представляти старшинї, що народ анї він нїчого не винні, що се лише випадок хотів, що якраз в таку пору ут-

сїли справляти похорон. Однак капітан не слухав сего оправданя. Він мав розказ не довіряти католицьким попам, а тут ще перед ним стояв один, звісний бунтівник проти Росії...

Дзвони не переставали гомоніти, хоч на хвилину голоси урвали, немов помучені дзвонарі самі догадувались, що се за богато...

Хвиля за хвилею сходила. Капітан сидїв ще на кони, надумуючись над чимсь, отець Іван стояв непорушно, а беручі участь в похороні стояли теж тихо, часом крадьком зглядаючись один на другого. Лише коні їздцїв крутили головами, та волики румиґали.

Так минуло може з чверть години, коли нараз капітан підніс шкла до очий і вдивляючись вдаль, як би щось зауважав... Кинув оком на громаду і крикнув голосно попад себе: „От і дзвонене... мерця ховали... вони кликали помочи війска... Се зрадники, се австрійські шпіони! Сей піп... Молодці, ладувать!"

Отець Іван хотів ще щось говорити, але капітан не дав йому прийти до слова.

— Відведіть попа на десять кроків! — дав розказ.

Отець Іван не пручав ся. Він ішов між двома вояками, а його уста рушались... Шістьох вояків злізло тимчасом з коний і лагодились до стріляня. Отець Іван молив ся і просив: „Коли у нас нема милости для мене за се, що я Українець — хоч я клену сь Богом, що я нічого не винен, ані нічого не підприняв, щоби вам шкодити, — так помилуйте хоч ту громаду безборонних невіст та старцїв!"

Заледви скінчив сї слова, як шість стрілів бухнуло за одним гуком і тіло отця Івана упало лицем до землї. Ні один зойк, ні одно більше слово не вирвало ся з його уст.

— Ладувать! — розказав ще раз старшина. — Вибрать кождого другого чоловіка — на пострах — хай знають, як русский цар строго караз зрадників!

— І знов упала сальва, а кільканайцять бездушних трупів повалило ся до долу.

— Решту висмагати шаблями! — комендерував далї старшина.

Однак на се не було вже часу... В село віздив відділ австрійського війска.

— Навертать! По двох на боки! Заналити стріхи!

За кілька хвиль наспіли наші війска. Отець Іван лежав лицем до землї; кільканайцять других трупів близко него. Позістали в живих стояли ні живі ні мертві.

З отвореної трумни визирав спокійний, мов у снї, померший. Волики румиґали, дзвони гомонїли, як і передше, лише дим із запалених стріх та знята курява за утїкаючими Москалями заслоняли сонце, яке поволи вкочувало ся в чорний туман надходячої бурі.

Alfa.

Український драматичний кружок товариство „Боян" на С. С. Шікаґо

— віддграє —

В НЕДІЛЮ, 29-го ЛИСТОПАДА 1914 р.

в галї Словенській, ріг 48 і Вінчестер ул.

Тогобочного драму на 5 дїй

„ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА"

ДІЄВІ ЛИЦЯ:

Лейба, старий жид .... п. В. Балешта
Сара (Марія), його дочка .... п-ні В. А. Маковська
Кулина, старенька баба .. п-на М. Горинець
Степан, її син на 25 р. ... Др. Ів. Паздрій
Пріська, молода, гарна дївчина .... п-на Н. Пискозуб
Панас Стерня, замужний селянин ..... п. П. Собіський-Дубицький
Оришка, Лейбина наймичка .... п-на М. Кісєлик
Тарас, селянин пяниця .... п. К. Віктор
Мусїй, селянин, пяниця .... п. Ів. Будзїнський
Селяни, баби, парубки, дївчата і народ.

В антрактах українська оркестра під управою п. Едельмана віддграє вязанки українських народних пісень.

ПОЧАТОК О ГОД. 8. ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ ВСТУПУ: 50, 35, 25 і 15 ц.

Просить ся всїх Українцїв з Шікаґо і околиці прибути на се гарне представлене, а тим самим показати свою любов до українського слова і пісні, що дасть заохоту молодому товариству працювати в сїм напрямі на будуче, невинно. Не зразіть, Земляки, своєю байдужностию одушевлених членів сего товариства вже в перших кроках їх праці на народній ниві, що кладе Вам на серце —

79 КОМІТЕТ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую ВАСИЛЯ СТЕФАНІЦА, родом з Стрілецького Кута, Буковина. Перебував тому два роки в Канаді в Форт Френсіс, Онт. Хтоби о нім знав, або він сам, зволить повідомити на адресу: Данило Жупотинський, Box 7, Acton, West Ont. Canada. 79

Пошукую свого товариша ЙОСИФА ТРУША, з села Любінь Великий, пов. Городок, Галичина. Має перебувати в Клівленд, Огайо. Хтоби о нім знав, нехай повідомить на адресу: Іван Стахів, 209 Woorkes St., Fulton, N. Y. 79

Хтоби знав де перебуває мій муж МИХАЇЛ КОВБЕЛЬ з місточка Хоростків, повіт Гусятин, Галичина. Два роки як відїхав від мене до Ню Йорку. Мужу, може сам зголосиш ся, коли ні то заплачу нагороду дам тому, хто подасть його адресу. Прошу голоситись до: Броніслава Ковбель, 45 Lincoln St., Woonsocket, R. I. 79 84

Пошукую свого шваґра ІВАНА ГАПУ, з Рокітна, пов. Городок, Галичина. Має перебувати в Ню Йорку, занятий в ресторанї. Хто о нім знає, або він сам, нехай подасть адресу до: John Martyniuk, 64 30th St., Detroit, Mich. 79

Спис і цінник книжок

які можна дістати в „Свободі"

Американський Гимн „Май Контрі" під нотами в українськім перекладі. — Ціна ...... 10 цт.
*Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Америка. — Збірка віршів. — Зміст: Америка. Важкі думи. Галицьким панам у альбом. До сестри. Ітубилка. Се що такого є? В Пенсильванії, два образки. Одна лиш калина. Я хочу до дому. Купить мази. Прощане з краєм. Слава Пророка. Поет і Муза. Будучність руського робітника. Вітер по поли. Ой в мене квіточки цвили. — Ціна .... 15 цнт.
Бери та читай. — Ціна .... 30 цнт.
*Блудний син. Образ з житя наших виселенців в Америцї у 4 актах зі співами. Ціна 25 ц.
*Вертеп. Сцепічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часї Різдвяних Сьвят. Ціна .... 10 цнт.
В неволї темноти. — Комедія з житя руськоамериканського народа в 3 актах ... 35 цнт.
Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сємних людий — Містить в собі богато сьмішних віршів, котенїв і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.
В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінцї сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Стадник". — Ціна .... 25 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дїтий. — Ціна .... 10 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумористичні оповіданя). — Ціна .... 10 цнт.
Дещо про звірята, ростини, каміне і скали. — В сїй книжцї находить ся около 200 гарних образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони живуть. — Ціна ...... 30 цнт.
*Думи, думки, коломийки і пісні народні. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про права і суди в Злуч. Державах, а особливо в стейтї Пенсильванії. — Ціна 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Капітал і праця. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Борба класс і задачі робітника організують ся. — Ціна 10 цнт.
Два брати, з байок братів Ґріммів .. 15 цнт.
Еміґрант. — Дуже веселі пригоди з житя еміґранта. — Ціна .... 15 цнт.
З кого ся насміхають, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар є хвалою природї (вірш). Чого нам кліпно потреба. Не плохі рати, не плохи (вірш). Найбільший духовий поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть ми жили. Життя та пригоди (оповідане). Дещо цїкавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
*Жите Ісуса Христа. 1.25
*Жите і Твори Івана Франка. — Ціна 10 цнт.
Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америцї. — Ціна .. 15 цнт.
Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Закутник (оповідане). Повітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповіданє про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.
*Жіночий язик, індіянська казка. Невдалий линч, оповідане. — Ціна .... 15 цнт.
Зуб за зуб (оповідане). — Бом (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русини". — Ціна .... 10 цнт.
За сестрою. — Є се найгарнїйше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.
*Казки за циганів. — Ціна .... 10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: як Іван жидів надурював. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у стайнї потопив. Мужик з жидом в спілцї. Пан і жид. Казка про жидя. Як жид Русина правовав. — Ціна .... 15 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для ремісників як і для робітників. З додатком деяких цїкавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
*Муницька доля. Збірка оповідань. Ціна 10 цт.
Коротка історія Руси до упадку Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .... 10 цнт.
*Конець „Титаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужинї (вірш). Сьвором (оповідане). Рік 1903-ий в старім краю. Людоїдство в Бонґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цт.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна .... 20 цнт.
Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 25 цнт.
Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.
Навернений грішник. — Ціна .... 20 цнт.
*Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна .... 20 цнт.
Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна 10 цнт.
О підземних скарбах. — Природнича розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землї і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. — Ціна .... 25 цнт.
*Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з додатком словара. — Ціна $1.50
*Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна .... 30 цнт.
*Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна 40 цнт.
Принц і нуждар. Дуже занимаюче оповіданє славного американського писателя Марка Твейна в перекладї В. Держируки. — Ціна 50 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З практичної школи (оповід.). Я тут голова (оповід.). Пісня про Канаду. 11.000 метрів під землею. Руському серпу (вірш). Вік земли, звірят і ростин. — Ціна .... 10 цнт.
*Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весїлю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .... 10 цнт.
*Причта про садівника та инші оповіданя, гуморески і сатири. — Ціна .... 40 цнт.
Про кінець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Про нутро землї (з 22 образками). — Розказ про будову землї і її передчасові здобутки. — Ціна .... 25 цнт.
*Підручний календарик на рік 1915. — Ціна .... 10 цнт.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартобливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна .... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висміває польських панів. — Ціна .... 10 цнт.
Релїгійні віровання старинних народів. — Зміст: Релїгія Єгиптян. Релїгія Халдеїв. Первісна релїгія Індусів. Ведова релїгія Брами. Релїгія Будди. Релїгія Персів. Релїгія Жидів. Релїгія Греків. Релїгія Римлян. — Ціна 20 цт.
*Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчити ся англійської мови. — Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .. 60 цнт.
Слово ч. 5. — Зміст: Блаженний чоловік (з Псалтиря). З книги проповідника Соломона. Чи буде що з наших дітий? Громадське жите Італійців в Ню Йорку. Штука і архітектура на виставі в Ст. Луїс, Мо. Дві левади (оповідане). Дещо цікавого. Зі сьвіта. — Ціна 15 цнт.
Слово ч. 6. — Зміст: Спочив мій дух... (вірш). Спокій душі. Не виносить ся серце вже мое (вірш). Потреба літератури. Народні школи в Пенсильванії. Дороге любови, то Божа дорога. Зі сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна .... 15 цнт.
Страшна пімста. — Оповідання М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сьпіванки .... 40 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3 діях ...... 25 цнт.
Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичинї. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дїї. (Для аматорських театрів). — Ціна 15 ц.
Товариска ворожка, для веселої розривки в круґу знакомих. — Зміст: Ворожено будучности для женщин, вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
*Хлопська доля. — Ціна .... 5 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлї економічнім) — „Земля Роне" — Ціна .... 15 цнт.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна .... 15 цнт.
*Що стало ся з Рудольфом або траґедія на замку Маєрлінґ. — Ціна .... 60 цнт.
*Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-англ. Листівник. — Ціна 75 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). З гір (вірш). За землю (оповідане). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як воно вмістило ся на паревн (казка). — Ціна 15 цнт.
Які то є люди на землї? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка, про всї раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛИГІЙНІ.

Новий Завіт 2.00
Псалтир 1.00
Бог Надїжда Моя, звичайна оправа 1.00
Бог Надїжда Моя, шкіряна оправа 2.00
Бог Радость Моя, шкіряна оправа 1.50
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скірчна оправа 80
Помилуй нас Боже, звич. оправа 50
Збірник Богомолений, звич. оправа 80
Збірник Богомолений, шкіряна оправа 2.00
Віночок, для молодіжи, звич. оправа 25
Дорога до неба, скірчна оправа 90
Дорога до неба, малий, звич. оправа 32
Друг Душі, шкіряна оправа 1.30
Друг Душі, малий, звич. оправа 50
Горі імієм серца, скірчна оправа 1.10
Горі імієм серца, звич. оправа 32
Хліб Душі, шкіряна оправа 1.80
Молитвослов для католицьких дїтий 1.20
Колядн 15
Збірник найкрасших пісень церковних ... 16
Ангельський хор, часть ІІ. 5

ДРУКИ:

Портрет Т. Шевченка, поменшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красицького. Величина 13х16 цалів на грубім папери. Ціна 20 ц.
Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красїцького), 2) Шевченко в молодїх вілі, 3) Шевченко в неволї (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цт.
Книжочка платнича для вписуваня щомісячних вкладок членів до Братства і Товариства, 50 листів 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука 3
Помяник за померших 11
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, Ш. Фесенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова за штуку 2
Книжка для співаків хорів 1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Бр і Товариств ....

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не приймає посилок за послїплатою. Для тих, що хотять заняти ся розпродажею книжок, даємо значний опуст.

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ

Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всї титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий мані-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнїйше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їх книжки з почти.

Замовлення належить висилати на адресу:

„SVOBODA"

83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Родимці! Складайте жертви на „Фонд визволеня України".

СЕРІЯ ПЕРЕПИСНИХ ЛИСТКІВ.

1) Т. Шевченко (з портрета Красїцького), 2) Шевченко в молодім вілі, 3) Шевченко в неволї (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром.

5 КАРТОК 15 ЦНТ.

РАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах.

Для тих, що замовляють більше число карток даємо опуст.

Сї картки можна розпродувати при всяких нагодах: на концертах устроюваних в память Т. Шевченка, на представленях і приватно.

Спішіть з замовленями на адресу:

„SVOBODA"

83 Grand Str., Jersey City, N. J.

КУПУЙТЕ! НОВІСТЬ! КУПУЙТЕ!

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

ЛИСТОВІ ПАПЕРИ

до родини, свояків, знакомих і др.

На кождім листї находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки лініованих до писаня.

Цїлість складаєсь з 26 рівнородних листів поділених на дві серії.

Перша серія містить слідуючі листи:

Число 1. Лист сина до матери.
„ 2. „ сина до батька.
„ 3. „ до родини.
„ 6. „ до нареченої.
„ 8. „ друга до друга.
„ 10. „ брата до сестри.
„ 12. „ брата до брата.
„ 13. „ матери до сина.
„ 15. „ батька до сина.
„ 17. „ мужа (еміґранта) до жінки.
„ 19. „ молодця до дївчини.
„ 22. „ до товариша.
„ 23. „ до кума.
„ 25. „ залюбленого до возлюбленої.
„ 26. „ до старого приятеля.

Ціна за 15 листів першої серії враз з конвертами 45 центів.

Друга серія містить слідуючі листи:

Число 4. Лист доньки до матери.
„ 5. „ доньки до батька.
„ 7. „ до нареченого.
„ 9. „ сестри до брата.
„ 11. „ сестри до сестри.
„ 14. „ матери до доньки.
„ 16. „ батька до доньки.
„ 18. „ жінки до мужа (еміґранта).
„ 20. „ дївчини до хлопця.
„ 21. „ до товаришки.
„ 24. „ до куми.

Ціна за 11 листів другої серії враз з конвертами 30 центів.

Цїна за обі серії разом 75 цнт.

Поодинокий листок коштує 4 центи.

Пересилку оплачуємо самі.

Для перепродавців даємо значний опуст.

Замовленя враз з належитостю (приймаємо також почтові марки) належить висилати на адресу:

„SVOBODA"

83 Grand Str., Jersey City, N. J.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!